

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1913. október 30.

247. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. l. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos peit sorja 60 fillér.

Uj találmányok és a haladás.

Ha egy pillantást vetünk az utolsó harminc év történetére az ember bámulva látja az óriási haladást, melyet a különböző találmányok előidéztek s önkénytelenül tör ki belőle a kérdés, hogy az emberi ész találékonysága meddig fogja még fokozni ezt a haladást? Mi, kik benne élünk ebben a rendkívüli időben, csak normális fejlődést látunk abban. Legfeljebb egy ah! vagy szerény oh! hangzik el ajkainkról, mikor valamely új találmányról hallunk és minden megindulás nélkül nyugodtan olvassuk tovább az újságot. Lássuk, mi van még benne. Balkán? No ebből már elég volt. Marokkó? No ott most csend van. Hármasszövetség? Rendben van. Keressük valami mást! itt van valam iérdekes: A hires nyaklánc tolvajai; egy szenzációs esküvő. Ohó! tudják-e mi történt X. urral? Ez jobban érdekel minket mindennél és ha egy vagy két század múlva valaki olvassa a mi korunk történetét, így fog gondolkodni:

Minő intenzív volt akkor az élet, milyen mozgalmas és izgalommal teljes volt az akkori kor emberének élete! Meg kellett örülniök olyan rohamos haladás közepette!

Hogy izgalmas és mozgalmas a mi éle-

„A Tengerpart“ tárcája

A művész.

I.

Orlando Lissoni sohasem lett világhírű piktor, ámbar ott élt ő is a cinquecento geometermelő talaján, megáldva a festő és a költő művész minden képzeletével és érzésével. Meg volt benne minden, ami nagygá tehetne volna, ha megtudta volna festeni az élete nagy képét. Mert ugyebár úgy van az, hogy meg kell festeni az első nagy mesterművet, kőbe kell faragni az első örökbeesü szobrot, akkor aztán magától jön a többi. Lissoni sok tarka, furesz képet festett, de egyik sem volt az igazi. Mert nem azt jelenti az „örökbeesü“ jelző, hogy ez a kép nagy, ez a szobor minden eddigin felül emelkedik, hanem azt, hogy ez a kép alkalmas arra, hogy az egész közönség tetszését megnyerje. Orlando Lissoni legalább így gondolkodott. És ebben látta az okát, hogy a többiek, az ő egykori tanuló társai a fejlődési udvarok fényében dusskálnak, ő pedig egyik szomorú perugai utca napfényes, de szegényes udvarán vágyakozik a díszségrés és az asszonyok után. Mert hihetetlenül vágyódott mind a kettőre. A díszségrés és az asszonyokra. A szép sima magasra vivő kényelmet, biztosító jólétet adó, díszségrés és a szép sima, magasra termelt, kényelmes, selem brokátos asszonyokra, olyanokra, akik a perugai utcákon csavarogtak a tavaszi

tünk, az igaz, ennek egyik fő oka az automobil. Ez egy új betegséget idézett elő: meg támadja az ideget, elhanyagolunk sok dolgot csak azért, hogy minél gyorsabban mehessünk, hogy ma itt, holnap ott lehessünk, hogy semmi mulatságról le ne maradjunk, hogy mindenütt jelen lehessünk.

Minket már nem hoz izgalomba az ok új találmány. A legbámulatraméltóbb dolgok között nagyon prózai életet élünk, a bámulást azokra hagyjuk, akik majd utánunk következnek. Legfeljebb azt szeretnők tudni, hogy lesz-e a jövőben is ilyen sok, gyors és meglepő találmány, mint most, vagy pedig némi szünet áll be és utódaink megelégszenek azzal, hogy élvezik azt, amit korunk feltalált. Az utóbbi esetben utódaink úgy tekintik a mai kor emberét, mint egy kiváltságos Übermenschet; az előbbi esetben pedig úgy beszélnek rólunk utódaink, mint mi beszélünk a reneszánsz kor emberéről, ki csak előfutára volt a megújulásnak, mert a mostani reneszánsz ugyan más, mint volt az első, sokkal nagyszerűbb, meglepőbb.

A művészet és az irodalom csak normális fejlődést mutatnak, sőt a közvetlenül megelőző korhoz képest, mintha hanyatlóban lenne a nap.

A tudomány ellenben óriási léptekkel halad, sőt azt mondhatjuk, hogy az utolsó harminc év alatt nagyobb haladást tett, mint a megelőző századokban összesen.

Mer valaki ebben kételkedni? Az figyeljen ide.

napfény aranyozó és elkábító békességében. Nagyon vágyott Orlando Lissoni — a díszségrés és az asszonyok után.

II.

Most pedig a véletlen szeszélyes játéka folytán ott állt előtte mind a kettő és úgy érezte, hogy a Madonna, akinek képe előtt egy esztendővel ezelőtt olyan buzgón és olyan hosszan — majd egy fertály órát imádkozott, kegyesen meghallgatta őt. Ugy érezte ebben a pillanatban, hogy ő most nagyobb ur a condittierinél, a veneziai dogénál, a római pápánál, sőt a sokat emlegetett nagy díszségrés Tiziano Veczelinél is. Azt érezte, hogy csak ki kell nyújtania a kezét és már meg lesz minden, amit kívánt. A díszségrés az biztosan meglesz és ha kinyújtja a kezét, ha akarja — és miért ne akarta volna, akkor meg lesz az asszony is. A szép, az életerős, melegvérű, fehértestű asszony, aki után olyan nagyon, kétségbeesetten vágyódott. Ne most, de öt pere múlva, vagy egy pere múlva, ha belép a karmintpiros függöny mögül. Mert be kell lépni. És hogy kell belépni, a fehér teste egész meztelenségében, hogy oda álljon az ő állványra elé és bámulassa magát, öhes művész szemekkel. Be fog lépni, a szép, a vágyott asszony fehérén, a saját tulajdon férje rendeléséből, amint bejött tegnap és tegnapelőtt és már vagy tízszer ugyanígy. És végig fog nyújtózni a lila bársonnyal bevont kereveten és várni fogja, hogy teljesedjék rajta a férje rendelkezése, akinek nem elegendő az, hogy ez a fehér esoda az ő tulajdona, aki-

Felfedezték a villanyosságot és a gőzt, két óriási felfedezés, ennek köszönhetjük a távirót, a vasutat és a gépeket. Ez is sok volt már, de ez csak a kezdet volt, a kiindulási pont és ma a gőzt már úgy tekintjük, mint valami átmeneti kísérletet. A gőz a villanyossághoz viszonyítva olyan, mint a régi postakocsi a vasúthoz.

Első meglepetés volt a telefon, mely eleinte egyes városrészek között, később egyes városok, majd országok és világrészek közt közvetíti az emberi szót. Ma már jelzik a telepan-t, mely az írást fogja közvetíteni s emlegetik a telephot-ot, melynek segítségével látni is fogjuk a távolban beszélőt. Ezzel vége lesz a telefon-csalásoknak.

De nemcsak a szót, hanem az erőt is át tudja vinni a villanyosság. Ma még csak a városokban, de nem sokára a messze távolban is járni fognak a villanyos vasutak, s nem sokára be fog következni az idő, mikor a gőz a vasutaknál is kimegy a használatból. Ott, ahol van vízesés vagy bőségesen petrolium, ez kiszorítja a szénét az utasok nagy kényelmére. Házakat is építenek villanyos erővel, látunk óriási emelő darukot, melyek villanyosság segítségével a legnehezebb súlyokat a legkönyvebben emelik és pontosan a jelzett helyre teszik, három hónap alatt házak épülnek.

Prometheus régi meséje ma már lejárt a magától; az öregnek nem fáj már a mája; szétlépte bilineseit, újból elrabolta az égtől a tüzet, a villámot, új törvények közé kény-

nek kevés hogy az holtakat támasztó szépségét megcsodálhatja, hanem meg is akarja örökíteni, a vele élők és az utókor számára. Az utókor ellen nem lett volna kifogása az asszonynak, sőt némiképen hízelgett is a hírségének, de a jelenkoriak nagyon bántották. Hogy minden járókelő, ügyes-bajos utcanépe, akinek dolga akad Tibaldo Uffi perugiai kinstáros palotájában, megcsodálhassa az ő szépségét úgy, ahogy eddig édesanyját és a férjét kivéve, senkinek sem adatott meg. Nagyon bántotta ez és azóta valóságos gyűlölettel nézte eleinte Orlando Lissonit is, akit a férj szeszélyi alkalmas eszköznek szemelt ki erre a művészi profunizálásra.

Tibaldo Uffi, a kinstáros úgy látszik, igaz művészlélek volt, aki a felesége tökéletes szépségében valami olyan örök értéket látott, amit, ha nem örökítenek meg jövőző századok számára, akkor ezek a jövőző századok nagyon megkárosodnak. Tibaldo Uffi nem akarta megfosztani az eljövendő korokat és . . . mert hát ugynevezett művészkedély volt. A felesége azután nagyon is rossz néven vette tőle ezt a gondolkodást a jövőzőre és egváltalan nem volt hajlandó arra, hogy elismerje férje eszméjének művészi értékét. Ő nem művészi lelket, hanem férfit keresett a férjében, s most, hogy nem találta meg már benne a férfit, hát a kényszerű modellség órái alatt lassanként észre vette, hogy ez a szegény Orlando Lissoni, a kit az ura elég esunyanak tartott arra, hogy az ő szépségét reá bizza, tulajdonképen nem

szertette azt, átalakította, hogy legyen közvetítője az emberi gondolatoknak és a szónak, hogy legyen fény, meleg, erő, sőt még orvosszer is. A villám az előtt csak ölni tudott, most már életet is ad.

Azelőtt azt mondták, hogy légüres térben lehetetlen a fény: a villanykörte az ellenkezőt bizonyítja. A villanyvilágítás, a villanyfűtés, a villanyos erőátvitel mind az utolsó harminc év találmánya.

És mint legújabb csoda — legalább időrendben — a villanyosság tisztán a lég-hullámok hátán minden drót nélkül közvetíti a táviratot hihetetlen távolságokra. A tengeren járó hajó összeköttetésben marad a szárazfölddel, veszély idején segítséget kérhet, a hadihajók közölhetik egymással a haditervet, a napi parancsot.

Azután jön a többi meglepetés: a fonográf, a kinematográf, a színes fényképezés, a színt egyenesen ráfényképezik a lapra.

A vegytani erők is kifejlődnek: a melinit, a cordit és a robbanó gáz, mely utóbbinak köszönhető az automobil, a kormányozható léghajó és a repülőgép.

A biplan Amerikából származik ép úgy, mint a telefon, de a repülőgépet mégis a franciák tökéletesítették a monoplán alakjában. Blériot repülte át először a La Manche csatornát, Védriues Párisból Madridba repült, Beaumont Rómába, Pégoud ezer méter magasból ernyővel ereszkedik le, megfordított géppel repül, s kétszer bukfenecet hány gépével a levegőben. Prevost egy óra alatt 200 kilométernél több utat tesz meg. Egyiknek vakmerősége felbátorítja a másikat és ma már semmit sem tartanak lehetetlennek.

Goubet találta fel a tenger alatt járó hajót.

A hadiszerek tökéletesítésének köszönhetjük a legkitünőbb acélt, melyet mint páncélt alkalmaznak a hadihajókra. Az ágyuk tizenhét kilométerre lönek, a század elején félkilométerig vittek.

A vegyész is gyönyörű felfedezéseket tett, több elemet és összetett testet fedezett fel, legérdemesebb a rádium, ez a titokzatos fém, mely erőt és fényt sugároz ki magából anélkül, hogy fogyna, többet nem tu-

is olyan esunya. Ezt a felfedezést a második látogatása alkalmával tette, a harmadikon már kedvesnek is találta és ma a tizediken Orlandi Lissoni, a szegény kis perugiai kiptor érezte, hogy csak a kezét kell kinyújtania, csak meg kell szorítani a kis fehér alabástromcsuklót, amely olyan epedő finomsággal zárta be a kéz merészen elhajló vonalát, mint egy egyetlen darab briliánsból kovásolt fehér karika, csak meg kellett fognia ezt a csuklót...

III.

Orlando Lissoni pedig nem lett volna férfi, ha nem nyújtotta volna ki a kezét ezért a csodás szépségért, amely esábitó kínálkozással feküdt terhes mozdulatlanságban a lila bársonyon. Még egy esztendő és a kép elkészült. Becsületére legyen mondva, Orlando Lissoninak, derék szép kép volt. Ha a Mediciek meglátják, biztosan szeméret vetnek — oh nem a modellre — Mediciek igazi művészeltek — hanem a perugiai piktorra, aki ezt a képet megfestette. Elkészült hát a kép. Most itt a pillanat — gondolta magában Orlando Lissoni — most itt a pillanat, amelyben egyszerre teljesül mind a két vágyam. A dicsőség és az asszony. Ezzel oda lépett a kerethez, házhén felémelt fejét, mintha jogos és kikötött bért követelne, és kinyújtotta a kezét az asszony után.

Mámoros órák varázsából ébredtetted fel őket az alkony. A haldokló napfény egy színes üveg szemecskén át besütött a szobába és a kis báboros színlőt végig táncolt, végig cikázott a fehér szépségen.

— Most mennem kell — mondotta az

dunk még róla csak azt, hogy rettenetes drága és nagy reményeket fűzünk hozzá.

A sebészetenél Lister rendszere sok operáltnak az életét mentette meg. A higiénia talán a legnagyobb haladást mutatja fel. A kényes vakbél operáció mindennapi esetté lett.

Azt mondják, a belgyógyászat nem tett haladást. Ez nagy tévedés. A betegséget terjesztő mikrobák felfedezése által Pasteur újja alakította az orvostudományt. Ő találta fel a szerumot, ezt a csodás szert, mely a betegséget önmaga a betegség által gyógyítja. A Pasteur által felfedezett veszettség elleni szerum a Roux által felfedezett diphtheria szerum, a Yersin által felfedezett pestis elleni szerum, a Chautemesse és Vincent által felfedezett tifusz-szerum mind mennyi haladása az orvostudománynak. Koch felfedezte a tuberkulózis bacillusát, de ennek a szeruma még nincs meg. A fiziológia is óriási haladást tett azáltal, hogy megfigyelte a mirigyek működését, melyeknek hibás kiválasztása sok betegségnek az okozója.

Nem elég ennyi felfedezés ilyen rövid idő alatt. Az ember valóban büszkén tekint az utóbbi időben elért nagy haladásra.

Igen, de hol van az erkölcsi haladás?

Ütközet előtt.

—o—

Közszabadságaink sorában két bástya állott mindeddig rendületlenül: a sajtószabadság és az esküdtszék intézménye. Az első a márciusi napok szüleménye, a nemzet által kivált híres 12 pont egyike, a másik modernebb intézmény — nálunk alig két évtizedes — de majdaem egyedurangu az előbbivel. Mindakettő pedig együtt, nélkülözhetetlen kritériuma a demokráciának, a népiuralom zavartalan biztosításának.

Senki sem zárkozhatik el józanul ama tény elől, hogy idők multával a legjelesebb törvény is módosításra szorulhat. És akár milyen „ne nyulj hozzám” a sajtószabadság kérdése és a polgárok szabad bíráskodása, a rohanó évek és a modern fejlődés — or-

asszony és heborította magát a hullámos köntösével.

A szolgáló belépett és megigazította a kandalló tüzeit. És ebben a pillanatban a vörös lángok megvilágították a képet, amely elkészült és amely a homályos sarok sötét-ségében elborítottan láthatatlanul állt. A vörös lángok, mintha egyszerre letépték volna a leplet róla, még pöröbbnek, még pogányabbnak és még szebbnek látszott az, amit ábrázolt és maga a kép is.

Az asszony és a festő is oda pillantottak. A nő meghoradva huzta össze a vállán a köpenyét és alig hallhatóan mondta:

— Holnap mindenki láthatja.

— Mindenki? — mondotta Orlando Lissoni — mindenki — az én képem! Szinte diadalmasan gondolt a holnapra, aztán az asszonyra pillantott és mintha csak most ébredne az elhullt szerelmes órák mámorából, felsikoltott:

— A te tested!

Aztán fájdalommal és a halálba menő hősök éjszántásával lehajolt a kandallóhoz kikapott egy lobogó fahasábot és elégette a képet.

A krónikás, aki annak idején feljegyezte ezt perugiai históriát, s aki biztosan maga is renaissance szellemében élt, valószínűleg azt gondolta: Tibaldo Uffi, a kinestáros, bankár, pénzember, művész volt, Orlando Lissoni a festő pedig nem volt művész, csak férfi.

Talán így is leírta a krónikásnak, ha így gondolkozik.

Bálint Lajos.

szasága, külföldi tapasztalatok és egyéb tényezők megérlelték ennek a két márványból épített szabadságbástyának renoválását is. Csak az a kérdés, hogy a restaurálást végző műépítők rendelkeznek-e azzal a stílérzékkel, hogy a remek alkotások összehatását ne rontsák meg és hogy — ami a fő — a bástyának ez a jellege megmaradjon, ne pedig körüli bérkaszánya-szerű átjáróházat esináljanak belőle.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy úgy az esküdtszéki reform, mint a sajtótörvény-javaslat ezt a pesszimista felfogást igazolja. Ha a két törvényjavaslat mai formájában — lényegbe vágó javítások nélkül menne keresztül a törvényhozás fórumain, akkor a két szabadság-bástya már nem felülhet meg többé eredeti hivatásának és azt a szerepet fogja betölteni, mint az emmeh a férfiak között.

Érthetőnek tartjuk ezután, hogy a magyar közvélemény, az ország polgársága, a mely az utóbbi időben oly érthetetlen indolenciát tanusított a legfontosabb közügyek, a legégetőbb kérdések dolgában, most újra sorompóba lép, hogy megvédje közszabadságaink legértékesebbjeit, amelyeknek eltorzítása szolgaságba hajtana a nép millióit.

Reméljük, hogy a kormány, látva a harakésztséget és a közszabadságokért küzdő tábor felvonulását, a kompromisszum útjára fog lépni. Ezt annál könnyebben teheti, mert van mind a két javaslatnak számos olyan pontja, amelyet a jogászvilág és a közvélemény egyaránt helyesnek ítél és szívesen akceptál. De azokat a méregfogakat, amelyek senkinek sem kellenek, minél hamarabb el kell távolítani, mert most még ez az operáció kevesebb fájdalommal jár. Elhiszszük ugyan, hogy a kormány rengeteg többségével és az ellenzék sztrájkja mellett a parlamentben a legsimábban keresztülvihető a két hibás reformot, de ezzel magának nem használna, az országnak pedig egyenesen ártana, mert új izgalom üszke jutna a tömegek közé. És előrelátó hadvezér még győzelem esetén sem kockáztat olyan ütközetet, amelyben mindkét fél részéről kiszámíthatatlan értékek mennek veszendőbe.

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapiokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale kou-

zerygyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és délután 3 órától 6-ig.

— A *kivándorlási ház* megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki beépítőjegyeket.

ISKOLAKÖZI KONFERENCIA.

Helyi iskolai életünknek azt a nagy hiányát, hogy különböző foku iskolák munkái között nem volt meg az a közös kapcsolat, mely a közös cél, a nemzeti kultúra fölvirágoztatása érdekében multhatatlanul szükséges — hivatott megszüntetni a Kankovszky Ferenc min. tanácsos által f. évi április 7-én életbeléptetett iskolaközi konferencia. Kankovszky u. i., hogy a jelzett kapcsolatot megteremtse, illetve, hogy a középiskolák, a népoktatás és nevelés fejlesztésére irányuló törekvésekről, valamiképen, hogy a tanítóság a középiskola életbevágó hasonló reformjairól idejekorán tájékozódhassék, ezentul havonként, illetőleg két havonként közös konferenciára fogja összehívni a tantestületeket. A második ily irányú konferencia tegnap folyt le, amely alkalommal Kankovszky Ferenc leendőletes és tartalmas megnyitó beszédét, mely a konferenciának fontosságát élénken kiemelte, egyszersmind a megbeszélés tárgyát képezendő pontokat (országos jellegű pedagógiai mozgalmak, módszertani reformkérdések ismertetése, az iskolai és gyakorlati élet szorosabb kontaktusának biztosítása, a tuberkulózis és alkohol elleni küzdelem iskolaközi szervezésére vonatkozó kérdésnek megbeszélése stb.) is felsorolta. Ezt dr. Urbanek Sándor főgymnáziumi tanár mélyen szántó előadása követte. Az előadást követő élénk eszmecsere után Kiss József polgári iskolai tanár értekezett „A mozi és az iskola” címen. Felsorolta azokat a szempontokat, amelyek az illetékes tényezőket kell, hogy vezessék a kulturális vívmány értékesítésekor. Mindkét előadást élénk eszmecsere követte, ami legjobb bizonyítéka annak, hogy a tanítóság és a tanárság a nagy kulturális érzékre valló kezdeményezés fontosságát átérzte. Az a visszhang, melyet ez a pedagógusok lelkéből kiváltott, remélni engedni, hogy a konferenciák helyi közoktatás-ügyünket, nemzeti kultúránkat a haladás útján nagy lépéssel fogja előre vinni.

—

— **Előkelő vendégek a Danubiusban.** — A Ganz—Danubius fiumei telepének előkelő vendégei voltak tegnap és tegnapelőtt. Molnár Viktor v. b. t. t., nyug. államtitkár, főrendiházi tag és Okolicsányi László orsz. képviselő, a delegáció tengerészeti ügyeinek volt előadója látogattak el Fiuméba, hogy megismerjék a hajógyár telepét és a Dreadnought építését. Ebből az alkalomból eljöttek Fiuméba: csepeli Weisz Manfréd nagyiparos, Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgatója, Baumgarten Henrik, a Danubius vezérigazgatója, Kornfeld Mór báró vezérigazgató-helyettes és Kornfeld Pál báró a Hitelbank igazgatója. A vendégek tegnap délelőttig a bergudii telepet szemlélték meg, délután pedig átrándultak Portoréba, ahol szintén nagy érdeklődéssel nézték a munkálatokat. Este mindnyájan visszautaztak Budapestre.

— **Disztagság.** Baconszky Vladimir zágrábi Műv. üzletvezetőt a mérnök- és építész-egylet helybeli fiókjá disztagjává választotta. A disztagságra vonatkozó oklevelet tegnap nyújtották át az üzletvezetőnek, aki épp Fiumében tartózkodott.

— **Látogatás a kormányzónál.** Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgatója, aki Fiumében tartózkodik, ma délelőtt tisztelgő látogatást tett Wickenburg István kormányzónál.

— **Elöléptetések.** A pénzügyminiszter Tóth Béla vámtisztet a fiumei fővámhivatalnál a IX. fizetési osztályba főtisztté. Pakusich István gyakornokot Fiuméből a budapesti fővámhivatalhoz való áthelyezése mellett a XI. fiz. osztályba segéd tisztté léptette elő.

— **Végtárgyalás Kótay Bálint ellen.** — Még élénken emlékeztet az a tragikus eset, amely a 13. számú vasuti raktárban történt. Kótay Bálint raktárnok ollót dobott Mosettig János 11 éves raktárfiúra, akit az olló egyik hegye szíven talált s megölt. A múlt hónapban megtartott végtárgyalást — tudvalevőleg Kótay elmeállapotának megvizsgálása céljából — elhalasztották. Minthogy azonban az orvosok véleménye szerint Kótay teljesen normális, november 4-én meg fogják tartani ellene a végtárgyalást.

— **Panasz a postára.** Több oldalról több ízben kapjuk azt a panaszt, hogy a levélszekrényekből nem a jelzett időben, hanem sokkal hamarabb szedik ki a leveleket. A három óra jelzésnél már fél háromkor elvisszik a postát, a hat órai jelzésüt pedig már félhatkor. Így van ez minden alkalommal, ami csak meglepetést okoz a közönségnek. Hisszük, hogy a főnökség segít a bajon.

— **A kikötőből.** Okt. 29. Érkezett: Josephine osztrák gőzös Triesztből, 743 bál pamuttal, 889 bál jutával, 15 bál bórrel és 31 hordó olajjal; Széchenyi magyar gőzös Rotterdamból, üresen.

Indult: Carniolia osztrák gőzös Konstantinápolyba, 530 tonna cukorral, 60 tonna rizsszel, 20 tonna papírral és 120 láda üvegáruval; Semiramis osztrák gőzös Alexandriába, 1450 tonna cukorral, 70 tonna rizsszel, 10 tonna fával és 97 láda üvegáruval; Rhodosz német gőzös Hamburgba, 120 tonna fával, 50 tonna liszttel, 20 tonna parafinnal és 30 tonna fakivonattal; Josephine osztrák gőzös Anconába üresen.

— **Elítélték a papirgyár tolvaját.** Az ogulini törvényszék tegnap tárgyalta Bitenz Jánosnak, a papirgyári pénztár tolvajának az ügyét. Bitenz — mint ismeretes — hónapokkal ezelőtt ellopta a gyár pénzszekrényét, amelyben 9000 korona volt. A pénzt különböző helyeken elrejtette, a pénzszekrényt pedig a Fiumarába dobta. A törvényszék Bitenz Jánost 3 évi fegyházra, a bátyját pedig, aki segítségére volt, háromhavi fogházra ítélte.

— **Ismeretlen halott.** 1910. november 12-én egy ittas ember a Fiumarába esett s belefullt annak vizébe. A vizbe fullt ember személyazonosságát nem sikerült megállapítani s úgy temették el mint ismeretlen halottat. A napokban Laibachból levél érkezett a rendőrséghez, amelynek írója kéri, hogy derítsék ki, vajjon nem-e Jerancich Lőrinc 42 éves ottani születésű egyén volt-e a vízbe

fullt. Jerancich a fiumei Primossich cég alkalmazottja volt s a fentemlített idő óta nem hallottak hirt felőle. A rendőrség kéri mindazokat, akik esetleg tudnak valamit Jerancichről, hogy azt jelentsék be.

— **A lövöldöző koresmáros.** Megemlékeztünk arról, hogy Torretta városrészben a szombatrol vasárnapra virradó éjjelen egy koresmáros rálőtt négy verdegre, a kik késsel támadtak ellene. A rendőrség megállapította, hogy a négy támadók közül az, akit az eset után sebesülten a kórházba szállítottak, nem golyótól sebesült meg, hanem egy pohár szilánkjától, mert a koresmáros önvédelemből egy poharat is dobott négy támadója felé. A koresmárost a rendőrség már szabadonbocsátotta.

— **Egy sikkasztó raktárnok ügye.** A fiumei törvényszék november 4-én fogja tárgyalni Mester Sándor vasuti raktárnok sikkasztási ügyét. Mester tudvalevőleg egy waggon rizst tulajdonított el hamis könyveléssel.

— **Csaló pékmester.** A városi rendőrség tegnap letartóztatta Prassel András pékmestert, aki ellen a budapesti Viktoria gőzmalom 3091 koronás hitelezési esalás miatt feljelentést tett. A rendőrség átadta Prassel az ügyészségnek.

— **Meglopott hajómester.** Az Atlantica hajóstársaság Polnay nevű gőzösének nosztromója bejelentette tegnap a rendőrségnek, hogy az egyik villamoskoesin ellopták 148 koronát tartalmazó pénztárcáját.

— **Elfogott cukortolvaj.** A Delta farakodóhelyen tegnap éjjel Luz János és Tista István csendőrök elfogták Sarbia Mátyás 30 éves napszámost, aki egy zsák cukrot lopott. A lopott cukor értéke 60 korona.

— **Tettenért betörő.** Glavan Jakab sursági kereskedő tegnap hajnalban a szokottánál korábban akarta felnyitni üzletét. Amikor már csak néhány lépésnyire volt üzletétől, észrevette, hogy egy suhanc fessegeti az üzlet ajtaját. A betörő is meglátta őt s futásnak eredt. Glavan úgy tett, mintha semmi köze sem volna a dologhoz s tovább ment. Ezt várta a betörő, aki azonnal munkához látott ismét. Glavan elhívta egy ismerőst, akivel együtt óvatosan megkerülte a betörőt s az alkalmas pillanatban nyakoncsipte s átadta a legközelebb levő rendőrnek. A tettenért betörő Vrklóg Vince 23 éves foglalkozás nélküli egyén. Letartóztatták s átadják az ogulini törvényszéknek.

— **Elmebeteg leányok.** A Slavija gőzös tegnap Bescanouvából Fiuméba hozta Zugaranich Mária elmebeteg leányt, akit a kikötőből a kórházba szállítottak. Az Ungaró-Croata Magyar nevű gőzöse szintén Bescanouvából hozott tegnap egy elmebajos leányt, akinek Bonifacie Mária a neve. Ezt a leányt is a városi kórházban helyezték el.

— **Egy vitorláhajó katasztrófája.** Londontól jelentik, hogy a Hopart nevű gőzös a Themse torkolatában összeütközött a Mirror nevű vitorlás iskolahajóval, amelyben a legénységen kívül négy tengerkutató volt. A Mirror teljesen kettévált és három perc alatt elsüllyedt. A bennülők egy részét a Hopart gőzös fölvette, négy ember azonban a Themsebe fullt.

Richter cipői a legjobbak és legelegánsabbak.

RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37, Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 30.

— **Magyar vasuti személyforgalom.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az üzemükben levő Lonjajvölgyi vasuton és Somogy vármegyei egyesült helyi érdekű vasutakon 1913. évi október hó 1-én új személydijszabás lépett életbe, némileg felemelt menetdíjakkal. Ennek folytán a magyar vasuti személyforgalom 1912. évi július hó 1-től érvényes II. díjszabási füzetében foglalt ezen vasutak állomásaival való forgalomban jelenleg érvényben levő közvetlen menetdíjak 1914. évi január hó 1-től kezdődő érvényvel szintén megfelelően felemeltetnek.

— **Halálos ítélet.** A zágrábi lapok jelentése szerint az ottani helyőrségi bíróság e hónap 23-án ítélkezett Jan Koop-Köt orosz alattvaló bűnügyében, aki Zágrábban mint az oroszok kénje működött. Tavaly tünt fel Zágrábban és egy vegyészeti gyár utazójának adta ki magát, beutazta a B. hadtest területét, hogy adatkait gyűjtse. A katonai hatóságok hamarosan tájékoztatva voltak működését illetőleg s átiratukra a zágrábi rendőrség letartóztatta. A rendőrség a katonai hatóságokkal egyetemben pontos adatokat gyűjtött, melyekből Koop bűnössége világosan kitűnt. A vizsgálat folyamán a katonai hatóság rájött arra, hogy a monarchiában valóságos orosz kórhálózat működik, melynek tagjait, Bravurát, Velősvet, Beránt és másokat, akik ugyanúgy működtek, mint Koop, lassankint ártalmatlanná tették. Míthogy Koop működése oly időre esik, amelyre nézve a katonai büntetőtörvény úgy rendelkezik, hogy maga a kémkedés kísérlete is halállal büntetendő, az ítélet kötéshalálra szól. Amennyiben a magasabb fórumok nem élnek a megkegyelmezés jogával, a halálos ítéletet még ebben a hónapban végrehajtják Zágrábban.

— **Jelző hajó az Atlanti-tengeren.** A sűrűn ismétlődő hajókatasztrófák bizonyítják, hogy a tenger kegyetlen bosszút áll az emberen, amiért dacolni merhatalmával. A Titanic után, amely jéghegybe ütközött, ime a Volturno az áldozat, amely a lángok martaléka lett. Mily tragikus ellentét a pusztulás nemében! Az ember legfőbb okul a maga kátán és minden lehető elkövet, hogy hasonló katasztrófának elejét vegye. Erre irányul az angol hajóstársaságok közös megállapodása a Board of Trade tengerészeti hatósággal, melynek eredménye lett az, hogy a „Scotia” nevű gőzöst, megfelelően felszerelték és kirendelték jelző-szolgálatra a nyílt óceánra.

A Scotia gőzöst roppant erős, messzeható Marconi-féle drótnélküli táviróval szerelték föl, melynek segítségével onnan, ahol a Titanic elsüllyedt, állandó összeköttetést tarthat fenn Új-Fundlanddal és Labradorral. Azonkívül kitűnő műszereivel pontos meteorológiai megfigyeléseket végezhet s az eredményről rendszeresen értesítik a szárazföldi állomásokat és a nyílt tengeren haladó gőzösöket. Ezek a becses adatok jelzik a jéghegyek közeledtét és pontos helyét; haladásuk irányát; az áramlat erejét; az időjárás jellegét bizonyos meghatározott időpontban; a légnyomás és hőmérséklet fokát; a szél sebességét stb. Felesleges méltatni e jelző-hajó hasznát; figyelmeztetésére nemcsak a jéghegyek utjából térhetnek ki idejekorán a hajók, hanem tudomást szerezhetnek a vihar közeledtéről és kitörésének helyeiről. Tervebe van véve több ilyen típusu hajó berendezése, melyek révén az angol meteorológiai intézetek rendszeres adatokat fognak kapni az egész Atlanti ocean időjárási viszonyaira vonatkozóan, amely adatokból jósolni lehet majd a légköri változásokra és a következő nap időjárási viszonyaira.

— **A kivándorlási botrány.** Az osztrák képviselőház hajózási albizottsága tegnap délután folytatta a múlt héten megkezdett kivándorlási vitát. A pár napi szünet alatt a Canadian Pacific és a Pool heves harcot folytatott egymás ellen és mindegyik a másikkra akarta háritani a leleplezéseért járó felelősséget. Bizonyos azonban, hogy nemcsak a Canadian, hanem a többi társaság is bűnös a tömeges kivándoroltatásban és éppen ezért az osztrák belügyminiszterium radikális rendszabályokat léptet életbe. Már legközelebb felállítják a rendőri központot, mely egyenesen a belügyminiszteriumnak lesz alárendelve és feladata az lesz, hogy a kivándorlást az egész határvonalon ellenőrizze.

Szombaton Bécsbe érkezett Londonból a Canadian Pacific vezérigazgatója, mr. Brown és vasárnap megjelent a rendőrségen. Informáltatta magát a társaság ausztriai üzelmé ellen felmerült vádakról. Brown Bécsben marad és diplomáciai támogatással szeretné keresztülvinni a letartóztatott Altmann igazgató szabadlábra helyezését. Érdekes, hogy a napokban Bécsbe várják a Hamburg—Amerika vonal vezérigazgatóját, Ballint, akinek látogatása már régebben is volt jelentve az osztrák kereskedelmi miniszternél. Ballin most értesítette a Hapag bécsi vezérigazgatóját, hogy nem jön Bécsbe, mert a mostani látogatása különböző félremagyarázásokra adhatna okot.

— **Magyar inasiskola Horvátországban** Az utóbbi napokban több fővárosi és zágrábi napilap hozta a hírt, hogy Rumán nyilvános, magyar tan nyelvű népiskolát engedélyezett a báni kormány. Ez a hír ilyen formában téves. Az egész dologból annyi igaz, hogy az ottani magyar iskolát kibővíti inasiskolával. Erre annál is inkább szükség van, mivel az iparos- és kereskedőtanoncoknak több mint harmadrésze magyar. Ez lesz a második magyar inasiskola a Dráván túl. Az első Zágrábban van.

—o—

NYILTTER*).

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Az abbáziai hatóságilag engedélyezett zálogházban, az ott elzalogosított lejárt, de meg nem újított zálogtárgyak

1913. okt. 29-én és 30-án

a legtöbbet ígérőknek elárvereztetnek.

Plesch, hatóságilag engedélyezett zálogház tulajdonos, Abbázia, Reichsstrasse.

—o—

A kinek eladó **használt butora van** vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekezőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-08 szám.

Helybeli előkelő gyárvalalati fiók perfect **olasz-német-horvát** az irodai teendőkhöz teljesen otthonos **expeditort keres.** Ovatékkal rendelkezők előnyben részesülnek.

Ajánlatokat „Jövő” jeligen továbbít a kiadó.

Távirat — Telefon.

—o—

A holnapi ülés.

BUDAPEST, okt. 29. Szász Károly, a képviselőház alelnöke kijelentette, hogy mikor az ellenzék tegnap a kérvényt átadta, már megtörtént az intézkedés, hogy a Ház holnapra együtt legyen. Az ülésen több ügyről tesznek jelentést és a kormány néhány törvényjavaslatot is beterjeszt.

BUDAPEST, okt. 29. Egyik estilap értesülése szerint az ellenzék részt fog venni a holnapi ülésen és vitát provokál.

—o—

Allami költségvetés.

BECS, okt. 29. Teleszky János pénzügyminiszter ma délelőtt meglátogatta Popovicsot, az osztrák-magyar bank kormányzóját, majd déli 12 órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt, akinek bemutatta az 1914-iki év első felére szóló állami költségvetést.

—o—

Jankovich Bécsben.

BUDAPEST, okt. 29. Jankovich Béla kultuszminiszter ma este Bécsbe utazik, hogy holnap részt vegyen Novák Istvának az új gör. kel. püspök esküdtételén.

—o—

Belépés a munkapárthba.

BUDAPEST, okt. 29. Baros János függetlenségipárti képviselő levelet intézett Khuen-Héderváryhoz, a munkapárt elnökéhez, melyben bejelenti, hogy a kilép a függetlenségi pártból és csatlakozik a munkapárthoz.

A sajtóreform.

BUDAPEST, okt. 29. Az újságírók testületének küldöttsége felkereste Balogh Jenő igazságügyminisztert és arra kérte, halassza el a bizottság mai tárgyalását, mert az újságírók egyesülete csak november 1-én tart közgyűlést és csak akkor foglalkozik a törvényjavaslattal. Az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a bizottság tagjai már megérkeztek, így az általános vitát kénytelen megnyitani, de a részletes vita csak napok múlva kezdődik, így az újságírók még idejében terjeszthetik elő megjegyzéseiket. Kéri, hogy ezt november 3-ig írásban adják át neki.

—o—

Bizalom a kormánynak.

MAROSVÁSARHELY, okt. 29. Maros-Torda megye tegnapi közgyűlésén a kormánypárt győzött. A bizalmatlansági indítványt elvetették és a kormánynak 45 szöbbséggel bizalmat szavaztak.

—o—

A horvátok.

ZÁGRÁB, okt. 29. A Rumában felállított magyar iskola a horvátokat egészen megvadította. Magyar merényletről beszélnek és azt tervezik, hogy az összes pártok egyesüljenek a magyarok ellen.

ZÁGRÁB, okt. 29. A horvát hivatalos lap Skerlecz báró elutazását csak akkor közölte, mikor a királyi biztos már elutazott. Ebből azt következtetik, hogy újabb merényletet terveztek Skerlecz ellen.

—o—

Abauj-Torna bizalmatlansága.

KASSA, okt. 29. Abauj-Torna megye mai közgyűlésén, Hadik János gróf indítványára, 123 szavazattal 102 ellenében, a kormánynak bizalmatlanságot szavaztak.

—o—

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa
 Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyszereelési üzletekben, villanytelepeken és a
 HAZYAR SZERELŐ-ÉRTÉKELŐ-ÜZEMEK-nél, Budapest VI. Teréz-terület 36. Gyár-utca 13.

Marcali sajtópöre.

BUDAPEST, okt. 29. Friedrich István fővárosi tanító, aki Görcsöni Dénes név alatt szokott írni, az Alkotmányban azzal vádolta meg Marcali Henrik egyetemi tanárt hogy dr. Singer Arthurnak, az Abendblatt szerkesztőjének vizsgálatánál esalt és előre megmondta neki a tételeket. A cikk miatt Marcali sajtópört indított Friedrich ellen, de perbe fogta Zboray Miklóst, Szmeresáyi Györgyöt és Beniczky Ödönt is, mert ezek azonosították magukat Görcsöni cikkével.

A trónörökös Vilmos császárnál.

BERLIN, okt. 29. Ferenc Ferdinánd trónörökös ma este elutazik Bécsből Vilmos császár vadászataira Gördebe. Csütörtökön reggelig marad vendége a császárnak Potsdamban s délelőtt elutazik az egész vadásztársaság. Gróf Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet és báró Rumerskirch, a trónörökös főudvarmestere is hivatalosak a vadásatra. A hercegek közül Eitel, Frigyes, Joachim és Oszkár mennek Gördebe. Csütörtökön és pénteken lesznek az udvari vadászatok, pénteken este pedig Ferenc Ferdinánd trónörökös visszautazik Bécsbe.

Ferdinánd Rákóczi sirjánál.

KASSA, okt. 29. Ferdinánd bolgár király ma inkognitóban Kassára érkezett. Először Fischer püspököt látogatta meg és jelen volt a püspök miséjénél a domban. Megtekintette aztán Rákóczi és emigráns-társai kriptáját és meghatva mondott imát a fejedelem hamvainál. Megjegyezte, hogy midőn a bolgárok bevették Rodostót, Rákóczi egykori sirjánál imádkozott és terve volt, ha Rodosto a bolgárok birtokában marad, a magyar bujdosóknak ott emléket állítat. De másképp fordult a sors kereke, monda a király, Rodosto ma ismét a szultáné. A király ma reggel visszautazott Szepeshelyre.

A Voltornot elsüllyesztették.

LONDON, okt. 29. A Voltorno uszó tonosait egy amerikai gőzös föllelte és elsüllyesztette.

Ferdinánd és Berchtold.

SZOFIA, okt. 29. Kormánypárti körök értesülése szerint Ferdinánd király, aki jelenleg magyarországi birtokain tartózkodik, november hó közepén Budapesten találkozni fog Berchtold gróf külügyminiszterrel. Akkorára Genadiew bolgár külügyminiszter is Budapestre érkezik Párisból.

Bányaszerencsétlenség.

PARIS, okt. 29. A veldonei bányában tegnap gázrobbanás történt. A munkások vad pánikban menekültek a mentőkocsarakhoz és elkeseredett küzdelmet folytattak egymás ellen, hogy minél hamarabb feljussanak. Három munkás kivételével valamennyit sikerült megmenteni.

Az olaszországi választások.

ROMA, okt. 29. Eddig 436 választás eredménye ismeretes. Megválasztottak 205 kormánypártit, 46 radikális, 16 alkotmányos függetlenségit, 25 katolikust, 12 köztársaságit, 30 hivatalos szocialistát és 18 reformált szocialistát. 84 választókerületben még ismeretlen ez eredmény.

Német kisasszony

Keres állást 1 vagy 2 gyermekhez, beszél magyarul és németül. Szíves meghívást „Német kisasszony” jellegre kiadóra kér.

Szerencsétlenség a lóversenyen.

FREIDENAU, okt. 29. A mai lóversenyen Marmont ledobta lovasát, Klimsak zsokét. A szerencsétlen ember koponyarepedést és agyrázkódást szenvedett, azonkívül a ló, felkelés közben kirugta a bal szemét is.

Megfojtott egy farkast.

SZARVAS, okt. 29. Mészáros Lajos a nádasban foglalatostkodott, a mikor hirtelen egy farkas támadta meg. Mészárosnál nem volt fegyver és így kénytelen volt birokra kelnit a farkassal. Hosszas viaskodás sikerült a farkast megfojtania, de közben ő maga is súlyos sérüléseket szenvedett, úgy, hogy kórházba kellett szállítani.

A mexikói forradalom.

BERLIN, okt. 29. Diaz Félix az éjszaka folyamán az amerikai konzulátus pártfogását kérte és egy amerikai torpedóra menekült.

NEWYORK, okt. 29. A mexikói felkelők San-Salvador közelében egy katonavonatot dinamittal a levegőbe röpítettek. 18 katona meghalt, sok megsebesült.

A lourdesi csoda.

BÉCS, okt. 29. November 5-én a lourdesi csoda ügyében érdekesnek ígérkező gyűlés lesz Bécsben. A gyűlést az orvosok hívták össze, de meghívták rá a papságot is.

Letartóztatott ügynök.

LAIBACH, okt. 29. Urabetz Gabriel kivándorlási ügynököt letartóztatták, mert katonaköteleseket szállított Amerikába.

A kolera.

BUDAPEST, okt. 29. A belügyminiszternek ma 9 koleraesetet jelentettek a vidékről.

Agyonlőtt rabló.

ROMA, okt. 29. Ginuta, a z utolsó szardíniai rablót tegnap bekerítették, a csendőrök és mintán ellentállt, lelőtték.

Gyilkol a gáz.

LEMBERG, okt. 29. A hamburg—amerika linie irodájában ma reggel 3 kivándorlót halva találtak. A szerencsétlenek a hideg elől az irodába menekültek, a gázkályhába be akartak fűteni, de a kiömlő gáz megölte őket.

Tilos Gibraltár fölött repülni.

LONDON, okt. 29. A tengerészeti kormány megtiltotta, hogy Gibraltár felett más mint brit aviatikus elrepüljön. A kik a tilalom ellen vétének, két évi gályarabsággal, illetőleg öt évi fegyházzal bünhődnek. A rendelet szerint a gibraltári helyőrség tartozik őrködni, nehogy idegen aeroplán, vagy léghajó átkeljen. Az öröknek szigorú utasításuk van, hogy ha a szabályszerű felszólítás-ra a repülőgépek vagy léghajók nem ereszkednek le, akkor sortűzzel kell azokat ártalmatlanná tenni.

Ajándék Péternek.

BUKAREST, okt. 29. Egy itteni régi templom átépítésénél megtalálták azt a harangot, melyet Petrovics György, Szerbia felszabadítója annak idején születési helyének, Topolának ajándékozott. Jorga egyetemi tanár, az ismert magyarfaló, indítványára a román vallásügyi miniszter elhatározta, hogy a harangot Péter királynak ajándékozza. A templom gondnok-ága küldött-ségileg fogja elvinni Belgrádba Péter királynak a harangot és ünnepségek között elhelyezi a belgrádi templomban.

Az érzékeny bolgárok.

PARIS, okt. 29. A bolgár katonatisztek megbízták Torkow hadnagyot, hogy Pierre Lotty francia író, ki törökországi leveleiben a bolgárokat kegyetlenkedéssel vádolta, vádjai visszavonására szólítsa fel, rendelkezésére bocsátva a szükséges anyagot, hogy meggyőződjön vádjai valótlanágáról. Az eljárásra Torkownak két hónapi időt adtak.

Közös képviselő.

LONDON, okt. 29. A Morningpost értesülése szerint a montenegrói kormány azzal az eszmével foglalkozik, hogy egyes helyeken Szerbiával közös diplomáciai képviselőt szervez.

TŐZSDE.

	Okt. 28 zárlat	Mai árt. 1/4 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	822.—	817.50
Osztrák hitelrészvény	525.—	620.50
4%-os koronajáradék	80.40	81.—
Osztr.-magy. államvasut	695.—	691.—
Jelzálogbank	421.—	417.—
Leszámitóbank	509.50	507.—
Hazai Bank	279.—	278.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	542.50	539.—
Rimamurányi	685.50	678.—
Salgótarjáni	746	742.—
Közuti Vasut	633.75	630.—
Városi Villamos	352.—	352.—
Adria	573.—	—
Déli Vasut	110.—	—
Magyar Cukoripar	2665.—	—
Rizsgyár	3800.—	—
Budapesti Gabonatózsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	—	—
Búza áprilisra	11.29	11.31
Rozs októberre	—	—
Rozs áprilisra	8.91	8.98
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	7.39	7.38
Tengeri májusra	6.26	6.25
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	625.25	623.25
Magyar hitelrészvény	818.—	818.75
Osztrák magyar államvasut	695.50	691.—
Déli Vasut	—	109.25
Alpesi	825.50	806.50
Skoda	808.50	796.—
Osztr. koronajár.	81.55	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köté- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Inefficienter“ tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1000.—
„Magyar Olajgyár“ új	1000.—
„Magyar Olajgyár“	202.—
Austro-Americana	287.—
Navigazione Libera Triest	623.—
Osztrák Lloyd	608.75
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	422.—
I. Trieszti Rizsgyár	720.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	146.—
Spalato Portland Cement	362.—
Assicurazioni Generali Nap.	815.—
Riunione Adriatica	3610.—

Ruha teszi az embert!

Elegáns ruhákat a legfinomabb kivitelben, mérték szerint valódi angol és francia posztóból, divatos szabás szerint jutányosan készít, valamint javításokat és vasalásokat pontosan eszközöl:

Turman József

ELSŐRANGU FÉRFISZABÓ ÜZLET
Abbazia, Reichstrasse, Villa Habsburg.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— **Uj móló Portoroséban.** A furdőszezon alatt abbahagyott móló építését megint megkezdtek, jelenleg a vas-cement munkálatok folynak. Reménylik, hogy az új mólót a jövő furdőszezon megkezdéséig befejezhetik.

— **Orosz gondolkodás.** Egy Abbáziában időző orosz kereskedő beszélte el A Tengerpart munkatársának az orosz népre jellemző következő esetet: Az urali kormányzóság egyik kerületfőnöke egy szép napon összehívta a falu gazdáit és előadást tartott nekik a jelen század legfontosabb találmányáról, a repülőgépről, mely közelebb hozza az embert az Istenhez. A repülőgépek nagy szerepet játszanak a modern hadviselésben is, magyarázta a kerületfőnök, mert az az ország fog győzni a jövő háborúban, amelynek a legtöbb repülőgépe lesz. A japánokat kiirhattuk volna a föld színéről, ha lett volna 1000 darab repülőgépünk! Pedig egy repülőgép nem is olyan drága, csak ezer rubelbe kerül egy és könnyen állíthatna össze a nagy Oroszország egy ilyen légi sereget, ha minden kerület összedna ezer rubelt egy repülőgépre. Örvendeztessük meg az atyuskát és gyűjtsük össze a pénzt egy ilyen repülőgépre! — fejezte be beszédét a kerületi főnök. Visszavonult és várta szavainak a hatását. A helység vénei összebujtak, tanakodtak. Érezték, hogy itt valamit tenni kell az aviatikáért, a hazáért, az atyuskáért és azért, hogy a főnök urat magukra ne haragítsák. Meg is állapodtak és megválasztották a küldöttséget, melynek szónoka a nép határozatát a következőképen adta elő a kerületi főnök urnak: A nép kész az áldozatra. De mivel a termés rossz volt, az üzletek rosszul mennek és készpénz nincs, hát készpénzt nem adhatnak. Azért rójja csak ki rájuk a kerületi főnök ur az aránylagos összegeket úgy, mint a hogy ő azt a büntetéspénzeknél szokta. Lefizetni ugyan nem bírják, de a megfelelő napokat hajlandók leülni, mert ők készek mindenre a hazáért!

— Ilyen áldozatkész az orosz paraszt — mondotta a kereskedő — különösen, ha nem kell pénzt kiadnia.

ABBAZIA

tegnap érkezett furdövendégei:

(Hötes arrivés hier:)

Goldstein Paul Wien	Stefanie
Winkler Julius Lichtenwald	Stefanie
Winkler N. Neustadt	Stefanie
Eurlich Emil Budapest	Quarnero
Weisz Jenő Budapest	Quarnero
Kirlinger Helén Wien	Quarnero
Rosenberg Leonhard Dr. Eylan	Quarnero
Weeck Carl Idar	Quarnero
Bethlen Pál gróf	Quarnero
Neyedly V. dr. Wien	Staatsb. K.
Castelli Árpád Ploski	Riviera
Zmeg Vilmos Budapest	Riviera
Zusman Alexander Bukarest	Hammer
Berger Leó Budapest	Hammer
Hertel Franciska	Abbazia
Nachmann Simon-Chicagó	Herkules
Grosz Ignác Debrecen	Breiner
Krausz Jakabné Budapest	Breiner
Bogdanovics Alexander Lemberg	Mascagni
Determann Hermann dr. Freiburg	Quitta
Heuck Hans	Hermitage
Aigner Dezső Budapest	Hermitage
Véghely Dezső Budapest	Hermitage
Tersztyánszky Ákos Budapest	Savoy
Meder Marie Karslbad	Savoy
Komlós Jenő Nagyvárád	Savoy
Stoiber Adele Wien	Savoy
Tausz Dezső Pécs	Vermes
Drushayky Ferenc Budapest	Securanst.

Nagy Lajos Debrecen
Löwenheck John Wien
Bitt A. Bistriz
Varda Hija Turjanski

Securanst.
Grand H.
Grand H.
Spacapan

Van szerencsém a tisztelt zenebarátokat értesíteni, hogy

„Zenetörténeti és Zeneesztétikai Előadásaim“

második ciklusát, olasz nyelven, f. év november 3-án este fél 7 órakor kezdem meg a városi polgári-leányiskola (Via Edmondo de Amicis 1. sz.) második emeleti termében. A következő előadások ugyanott, ugyancsak hétfő este fél 7 órakor fognak megtartatni. Beiratkozások: Via Negoziante 4. III. emeleti lakásomon eszközöltetnek.

Dr. ALBERTONI AZZO
zenetanár.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, furdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 liréért. —

Vidákovits szálló és étterem

ABBAZIA Reichsstrasse

Elegáns szobák penzióval vagy anélkül. Kitünő magyar konyha

Magyar tulajdonos.

Ékszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

ABBAZIA

BRISTOL szálló, kávéház s étterem.

140 modern szoba, lift, központi fűtés, melegvíz-vezeték, villany, telefon. Kitünő magyar konyha.

Tulajd. Rudovits V.

DR. MAHLER SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri furdők, hidegvizgyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

„Villa Ella“ Pilseni Sörarsnokok.

ABBAZIA.

Steinacker Villával szemben Feljárt a Slatina furdónél. Szobák penzióval és a nélkül, olcsó árak. Polgári konyha, pilseni sör, jó borok.

Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan Erdőgyöngyét. Hasonnevű értékelés utánatokat visszatérítjük! Utasítandók!

Erdőgyöngyeművek. Moritz Löw.
Brünn-Hussowitz.

UJ FURDÖINTÉZET (meleg furdökkel).

ABBAZIA Reichstrasse

Göz-, kádfurdök- és meleg tengeriviz furdök.

Szobák 3.— koronától feljebb.

Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Nyomatott a „POLINIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Veszek és eladok

a legelőnyösebb áron minden-nemű használt, tiszta

ruhát és uniformist.

Levelező-lap hívásra jövök, a környékre is.

Via Giosue Carducci 14 sz.

Zeisler I. zsidó

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében vil-lamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, áruk.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

Aki szobaleányt, szakácsnőt, inast, pincért, vagy bármely al-kalmazottat keres, forduljon bi-zalommal

Logarić J. közvetítő irodájához
Via Carducci 8. Telefon sz. 15-87.

Üres lakások és butorozott szo-bák szintén közvetítettek.

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hölgyek „ 24 „ „

Esőköpenyek gyermekek részé-re; tanulóknak igen praktikus,

12 Kor.-tól feljebb.

Nagy választék

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részé-re való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67.

FIUME

CORSO 6.

RITKA ALKALOM.

Cipők és egyéb lábbelik új és nagy raktára

A nagyvásárcsarnok mellett. - **BOGOJEVICH D.** - Via Porto 2.

Különböző gyárakban általam személyesen eszközölt nagy bevásárlások folytán, raktáramban **amerikai, francia és angol fér-fi-, női- és gyermekcipők** az eredeti árnál

30-40 százalékkal

olcsóbban kerülnek eladásra.

Nem selejtes, vagy értéktelen raktári tömegáru, hanem elsőrendű áru, amelyért személyesen garantálók!

= Kadlec Frigyes =

szücsmester

FIUME, DEÁK FASOR 8 sz.

NAGY RAKTÁR

konfekcionált

szőrmeáruban

n. m. modern női sapkák, stolák, szőrmeboak, hermelin-muffok, skunksok, sealbisamok, martorek, különböző rókabőr-árúk.

Szőrmebélesek férfi- és női kabátokhoz

Nagy választék kabátokhoz való szőrmeékben hölgyek öltözékéhez métermértékre is.

LÁBZSÁKOK- és táskák szőrmeéből.

Báránbőr cipők és kabátok bélésére.

Máshol vásárolt szőrmeárúk értékbecslésére nem vállalkozom, azonban azon hölgyeknek akik elsőrendű budapesti, bécsi és párisi áruházakból származó szőrmeárúkat kívánják, kész-séggel rendelék ilyeneket.

Mindenszentek alkalmából friss- és művirágokból,

valamint babérból való koszorúk készíttetnek, olcsó áron a

Senekovitsch F.

nagy virágüzletében, Viale Deák (Kapucinus ház, telefon 4-40).

Figyelem!!

Elsőrendű bécsi gyárból származó férfi- és női fehérneműek raktára.

Konkurrencián kívüli eladás.

Női ingek kitűnő siffon-ból K. 1.30

Női ingek szallagokkal K. 1.90.

Női ingek igen jó vászonból K. 1.96.

Női nadrág siffon-ból K. 1,96, 2,40 és 3.—.

Modern bluzok, bársony és pargetből, leg-olcsóbb árak mellett.

„AL BUON PREZZO“

(AZ OLCSÓSÁGHOZ)

divatkereskedésben.

Óváros Kobler-tér, az „Abbazia“-mozgófény képszínházzal szemben.

— — **MAGYAR KISZOLGÁLÁS.** — —

Gyenge férfiak! Öregek és fiatalok!

Ne csüggedjete! Feltaláltam

a férfierő gyengeségének (neurasthenikus im-potenciának) azonnali megszüntetését. Nem bel-sőleg beveendő gyógyszer. Kérjen zárt boríték alatt megküldendő ismertetőt 40 fillér postabélyeg csa-tolása mellett.

Cím: „Nova Mechanika 161“,

Fiókbérlet 40, Budapest—Főposta.

Tisztelettel értesitem n. é. vevőimet és általában a nagyközönséget, hogy **f. é. szeptember hó 1-én a Via delle Pile 1 sz. a. (Hering-féle ház) a Városi Takarékpénztárral (Cassa Comunale di Risparmio) szemben megnyitottam**

— kész férfiruha üzletemet. —

Üzletem dusan felszereltem a legfrissebb és legújabb szabású férfi-, fiu- és gyermek ruhákkal, melyek legelső rangú bel- és külföldi gyárakból származnak.

Annone Erbisti

Férfiruha áruhaza „Az Eleganciá“-hoz

— VERSENYÁRAK. —